

Rimnada sistemática da dretg communal dalla Vischnaunca da Sagogn

---

Nummera 0110

Tetel **Constituziun communalà**

Ediziun Revisiun dils 18.02.2024
Revisiun dils 03.12.2021
Revisiun dils 02.09.2015
Revisiun dils 14.12.2009
Ediziun dils 27.03.2009

Revisiun dils 29.06.1992
Ediziun dils 05.03.1976

Valeivel 16.04.2024

Remarcas preliminaras

Ord motivs da simplificaziun serefereschán indicaziuns da personas, funcziuns e mistregns en questa publicaziun uffiziala mintgamai sin tuttas schlatteinas, expriu sch'igl ei stipulau explicit zatgei auter.

Davosa correctura informala 17.04.2024 tras Thomas Candrian

Cuntegn

I. Disposiziuns generalas	3
A. General	3
B. Dretg da votar	3
C. Dretgs dil pievel	6
II. Organisaziun dalla vischnaunca	9
A. Organs comunals	9
B. La radunonza communal	9
C. La suprastonza communal	13
D. Departements administrativs	15
E. La cumissiun da gestiun	16
III. Secturs d'administraziun	17
A. Cussegl da scola	17
B. Canzlia communal	17
C. Persunal	18
IV. Finanzas e taglias	18
V. Vischnaunca burgheisa	20
VI. Fatgs da baselgia	21
VII. Disposiziuns finalas	21

I. DISPOSIZIUNS GENERALAS

A. GENERAL

Vischnaunca

Art. 1

¹ La vischnaunca da Sagogn ei ina corporaziun territoriala da dretg public. Ella secumpona dallas persunas domiciliadas sin siu territori.

Autonomia

Art. 2

¹ La vischnaunca ha il dretg d'administrar sesezza enteifer la legislaziun da cantun e confederaziun.

² Enteifer ils cunfins da sias cumpetenzas legalas exequescha la vischnaunca la suveranidad sur da tut las persunas e caussas che sesanflan sin siu territori.

Incumbensas

Art. 3

¹ La vischnaunca ademplescha sias obligaziuns publicas e quellas adossadas ad ella dil stadi. Ella promova enteifer sia competenza e habilitad il svilup economic e cultural ed il beinstar general e social da ses habitonts e concluda las normas legalas necessarias.

Principi territorial

Art. 4

¹ Sagogn sesanfla el territori linguistic romontsch ed il romontsch ei lungatg official dalla vischnaunca.

B. DRETG DA VOTAR

Habilitad e dretg da votar

Art. 5

¹ Il dretg dad eleger e votar en fatschentas communalas sedrezza tenor la legislaziun cantunala.

² Il dretg da votar cumpeggia il dretg dad eleger e da votar, da suttascriver iniziativas dil pievel sco era da vegnir elegius dils votants, culla resalva che la persuna posseda ils dretg specials d'elegibladad.

Votants digl exteriur	Art. 6 ¹ En fatschentas communalas han persunas digl exteriur il dretg da votar e d'eleger sch'els habiteschan sco domiciliadas ni dimorantas dapi silmeins 6 onns ella vischnaunca da Sagogn.
Dretg da votar cantunal e federal	Art. 7 ¹ Per il dretg da votar en fatgs cantunals e federals valan las disposiziuns dalla confederaziun e dil cantun.
Elegibladad	Art. 8 ¹ Scadina persuna cun dretg da votar sa vegnir elegida en in uffeci communal, aschilunsch ch'ella ei buca vegnida privada da quei dretg entras sentenza penala. ² Negin sa vegnir sfurzaus d'acceptar ina elecziun en in uffeci.
Perioda d'uffeci	Art. 9 ¹ La perioda d'uffeci cuoza mintgamai treis onns. Il president communal ed ils commembers dalla suprastanza communal sco era ils commembers da tuttas cumissiuns san star en uffeci sil pli ditg duront quater periodas nuninteruttas. Suenter ina perioda d'uffeci ein els puspei elegibels. ² Il temps duront il qual il president communal ei staus commember dalla suprastanza communal vegn buca quintaus tier siu temps d'uffeci.
Demissiun	Art. 10 ¹ La demissun d'in uffeci communal ei d'annunziar a scret alla suprastanza communal sil pli tard tochen ils 30 da november avon la fin dalla perioda d'uffeci. ² La suprastanza annunzia las demissiuns cun l'emprema caschun da publicaziun pusseivla.

**Termin dallas
elecziuns,
surdada ed
entrada en uffeci**

Art. 11

¹ Las elecziuns han liug per ordinari il meins da mars. La surdada d'uffeci succeda tochen la fin da zercladur, l'entrada en uffeci igl'emprems da fenadur. Igl'ufficial partent ei responsabels per ina surdada regulada.

**Elecziuns supple-
mentaras**

Art. 12

¹ En cass d'ina demissiun u d'ina vacanza durant la perioda d'uffeci vegn ei fatg ina elecziun supplementara per il temp d'uffeci restont. Per talas elecziuns valan las medemas disposiziuns sco per las elecziuns ordinarias.

Exclusiun

Art. 13

¹ Parents en lingia directa e tras maridaglia, consorts, fargliuns e persunas che vivan en partenadis registrai astgan buca esser a medem temp commembers dalla medema autoritad communal.

² Quels motifs d'exclusiun valan era denter ils commembers dalla cumissiun da gestiun ed ils commembers dalla suprastanza communal.

³ In funcziunari u in emploiau stabel dalla vischnaunca astga buca far part dall'autoritad alla quala el sutstata directamein.

**Obligaziun da
prender stgisa**

Art. 14

¹ In commember d'ina autoritad communal sto prender stgisa tier tractativas e votaziuns davart fatschentas, vid las qualas el sez ni in da ses parents tochen il grad menziunau en art. 13 han in interess personal direct.

² En cass da differenzas decida l'autoritad, la cumissiun u la radunanza pertucconta sch'ei exista in motiv da prender stgisa ni buc. Tier quella decisiun ha il pertuccau da prender stgisa.

³ Tier l'examinaziun dil quen da gestiun d'ina autoritad, d'ina cumissiun ni d'in uffeci sto in commember dalla cumissiun da gestiun prender stgisa sch'el sez ni tierparents dad el ein cumpigliai.

Secret d'uffeci**Art. 15**

¹ Ils commembers d'uffecis e da cumissiuns sco era ils funcziunaris ed emploiai da vischnaunca ein suttamess al secret d'uffeci. Els han dad esser discrets en fatgs officials aschilunsch ch'igl interess dalla vischnaunca e dallas persunas privatas pertuccadas pretenda quei.

C. DRETGS DIL PIEVEL**Dretg da petizium****Art. 16**

¹ Il dretg da petizium ei garantius. Scadin habitont dalla vischnaunca sa inoltrar propostas, giavischs e reclamaziuns a scret allas autoritads communalas. Quellas ein obligadas da prender posizium en caussa enteifer treis meins.

Dretg d'iniziativa**Art. 17**

¹ 30 persunas cun dretg da votar san inoltrar propostas a scret e pretender, enteifer las cumpetenzas dalla radunonza communal, ch'ei vegni votau surlunder. L'iniziativa sa vegnir inoltrada en fuorma d'ina proposta generala ni d'in sboz formulau. Ella ei da surdar alla canzlia communal ensemen cun tut las suttascripziuns dils iniziants.

**Procedura tier
iniziavas****Art. 18**

¹ Ina iniziativa valeivla sto vegnir tractada sil pli tard sis meins suenter ch'ella ei vegnida inoltrada. La suprastonza sa suttametter alla radunonza communal in a cunterproposta. En in tal cass vegn decidiu igl emprem denter la cunterproposta e la proposta d'iniziativa. Suenter quella votaziun decida la radunonza communal en ina votaziun definitiva, sch'ella vul approbar ni refusar la proposta che ha giu la preferenza ell'emprema votaziun.

**Retratga
dall'iniziativa****Art. 19**

¹ Las tschun personas che han suttascret sco empremas l'iniziativa ein autorisadas da retrer quella da tut temps tochen la votaziun, sche l'iniziativa cuntegn buca autras clauslas da retratga.

**Iniziativas
illegalas****Art. 20**

¹ Propostas d'iniziativas cun cuntegn illegal ein buca admissiblas e vegnan buca suttamessas alla radunonza communal per la votaziun.

² En tal cass communichescha la suprastonza als iniziants a scret sia decisiun cun indicar ils motivs.

**Dretg da
sclariment /
interpellaziuns****Art. 21**

¹ A caschun d'ina radunonza communal sa mintga persona cun dretg da votar pretender sclariment davart la situaziun ni l'execuziun d'ina fatschenta communal. L'informaziun sa vegnir refusada en cass d'interess considerabels dalla vischnaunca ni da tiarzas personas.

Moziun**Art. 22**

¹ Mintga persona cun dretg da votar sa far propostas alla radunonza communal. Quei vala era per fatschentas buca menziunadas sin la gliesta da tractandas. Accepta la radunonza ina tala proposta, ha la suprastonza d'examinar quella e da dar rapport en ina dallas proximas radunonzas communalas.

Responsabladad**Art. 23**

¹ La responsabladad dils organs da vischnaunca per donns ch'els caschunan cun ademplier lur uffeci sedrezza tenor la lescha cantunala da responsabladad.

Recuors**Art. 24**

¹ Il dretg da recuors encunter decisiuns dils organs communalas sedrezza tenor la legislaziun cantunala.

Protocol**Art. 25**

¹ Davart las tractativas dalla radunonza communal, dalla suprastonza communal e dallas ulteriuras autoritads communalas ni cummissiuns eis ei da menar protocols separai che cuntengan las decisiuns concernent las tractandas, ils resultats dallas elecziuns e votaziuns ed ina resumaziun dils votums.

² Ils protocols dalla radunonza communal, dalla suprastonza e dil cussegl da scola vegnan per ordinari secrets per romontsch sursilvan.

³ Dil protocol dalla radunonza communal sa vegnir priu investa en canzlia communal. Il protocol ei d'exponer enteifer in meins suenter la radunonza entochen otg dis avon la proxima radunonza communal. Ina resumaziun dil protocol vegn publicada a moda electronica. Vegn ei fatg neginas protestas en curret entochen la proxima radunonza, vala el per approbaus. Ils protocols approvai dalla radunonza communal ein da suttascriver dil president e dil canzlist communal.

⁴ Ils ulteriurs protocols ein da presentar en la proxima sesida per approvaziun e silsuenter da suttascriver dil parsura e dil protocolist.

Investa els protocols**Art. 26**

¹ Ils protocols dalla radunonza communal stattan a disposiziun a mintga votant per investa.

² L'investa els protocols dalla suprastonza e dallas ulteriuras autoritads communalas vegn mo lubida sch'ins sa far valer interess digns da vegnir protegi.

³ Al dretg d'investa sa era vegnir satisfatg cun remetter in extract dils protocols.

II. ORGANISAZIUN DALLA VISCHNAUNCA

A. ORGANS COMMUNALS

**Organs
communals**

Art. 27

¹ Ils organs dalla vischnaunca ein:

- a) la radunonza communal
- b) la suprastonza communal
- c) la cumissiun da gestiun

B. LA RADUNONZA COMMUNALA

**La radunonza
communal**

Art. 28

¹ La radunonza communal ei igl organ suprem dalla vischnaunca, ella quala ils habitonts cun dretg da votar exerciteschan lur dretgs en fatgs communals.

Cumpetenzas

Art. 29

¹ La radunonza communal ei cumpetenta da:

- 1) elege¹
  - a) il president communal
  - b) ils ulteriurs commembers dalla suprastonza
  - c) la cumissiun da gestiun
  - d) la cumissiun da baghegiar
  - e) las ulteriuras autoritads, aschilunsch che l'elecziun ei buca surdada expressivamein ad in auter organ communal.
- 2) relaschar e midar la constituziun da vischnaunca, las leschas e las ordinaziuns communalas

---

¹ Cussegl scola striaun tenor decisiun dalla radunonza communal dils 03.12.2021

- 3) approbar il preventiv ed il quen communal sco era fixar il pei da taglia
- 4) lubir expensas ch'ei buca previdas el preventiv ni che surpassan la cumpetenza finanziala d'auters organs
- 5) vender ed impegnar proprietad immobigliara sco era accordar e sliigar servituts e grevezias realas, cun resalva dils dretgs e dallas cumpetenzas dalla vischnaunca burgheisa
- 6) far novs emprests e surprender garanzias
- 7) conceder dretgs e concessiuns dad auas ed auters dretgs d'utilisaziun specials. Resalvai ein ils dretgs dalla vischnaunca burgheisa
- 8) decider davart la commembranza e la collaboraziun cun autras vischnauncas, corporaziuns regionalas ed uniuns d'interess da dretg public
- 9) conceder emprests, sche quels survargan la cumpetenza finanziala dalla suprastanza e stattan buca enteifer il rom fixau pil diever da daners da fondo tras l'istanza cumpetenta

**Convocaziun /
tractandas**

Art. 30

¹ La radunonza communal vegn convocada dalla suprastanza communal.

² La radunonza communal astga sulettamein prender conclus davart fatschentas ch'ei vegnidas predeliberadas dalla suprastanza communal e ch'ei indicadas silla gliesta da tractandas.

³ La gliesta da tractandas ei da publicar silmeins diesch dis avon la radunonza.

- Cumpetenzza da decider**   **Art. 31**
¹ Mintga radunonza communal ch’ei convocada tenor uorden ei cumpetenta da decider.
- Presidi dalla radunonza**   **Art. 32**
¹ La radunonza communal vegn dirigida dil president communal. En cass che quel ei impediuis, meina il vicepresidente ni in auter commember dalla suprastonza la radunonza.

² Per mintga tractanda ei da far ina discussiun libra. Era sche la libertad da discussiun ei garantida, sto quella succeder a moda honesta, formala ed equilibrada.
- Art. 33**
(aboliu)
- Dumbravuschs**   **Art. 34**
¹ La radunonza communal nominescha ils dumbravuschs necessaris.
- Moda da votar**   **Art. 35**
¹ Las votaziuns vegnan fatgas cun maunpli. A scret ston ellas vegnir fatgas, sch’in votant present pretenda quei.

² Tier votaziuns cun maunpli vala il pli absolut dils votants. En cass da paritad dallas vuschs decida il president culla vusch da tagl.

³ Tier votaziuns a scret vala il pli absolut dallas vuschs valeivlas. Cedels vits e nunvaleivels vegnan buca quintai. En cass da paritad dallas vuschs ei la fatschenta refusada.
- Moda d’eleger**   **Art. 36**
¹ Las elecziuns vegnan fatgas per ordinari cun scrutini. Sche negin fa opposiziun, san ellas vegnir fatgas cun maunpli, cun excepziun dall’elecziun dalla suprastonza.

² Sch'igl ei d'eleger tier elecziuns cumplessivas plirs candidats ella medema autoritad, vegnan tut las vuschs valeivlas da candidats divididas tras il dubel diember da posts libers. La proxima cefra entira ei il pli absolut. Sch'ei dat dapli persunas che han cuntunschiu la maioritad absoluta che posts che ston vegnir occupai, valan quellas persunas cun ils diembers da vuschs ils pli aults sco elegidas.

³ Reussescha in'elecziun buca perquei ch'ei vegn elegiu tier elecziuns individualas ni cumplessivas pli paucs candidats che quei ch'ei drova, sto vegnir fatg in secund scrutini liber. Elegi ein lu quels candidats che survegnan las pli biaras vuschs (maioritad relativa).

⁴ En cass da paritad dallas vuschs decida la sort.

Elecziuns per plirs uffecis Art. 37

¹ Vegn enzatgi elegius en plirs uffecis, ils quals el astga buca occupar el medem mument, sto el immediat sedecider per in dils mandats.

² Sche plirs candidats vegnan elegi en la medema elecziun en in uffeci, al qual els astgan tenor art. 13 buca appartener el medem temps, ei quel elegius ch'era gia en uffeci. Vegnan tut ils candidats elegi per l'emprema gada, ei quel elegius che ha survegniu las pli biaras vuschs.

Reponderaziun Art. 38

¹ In conclus sa vegnir suttamess da tut temps alla radunonza communal per la reponderaziun. Resalvai restan dretgs da tiarzas persunas.

² Sin ina damonda da reponderaziun d'in conclus, ch'ei entraus en vigur meins ch'in onn avon, astga vegnir entrau mo sche quei vegn concludiu d'ina maioritad da duas tiarzas dallas vuschs valeivlas.

Votaziuns ed elecziuns cant. e federalas

Art. 39

¹ Per votaziuns cantunalas e federalas valan las directivas da cantun e confederaziun.

C. LA SUPRSTONZA COMMUNALA

Cumposiziun

Art. 40

¹ La suprastonza communal ei l'instanza suprema da l'administraziun sco era la polizia da vischnaunca.

² Ella secumpona dil president communal e da quater commembers.

³ La suprastonza communal elegia ord siu miez il vicepresident. En cass d'absenza ni d'impediment dil president communal surpren il vicepresident sia substituziun cun tut ils dretgs e las obligaziuns che cumpetan a quel.

Sedutas dalla suprastonza

Art. 41

¹ Il president communal convochescha e diregia las sedutas dalla suprastonza. El prepara la gliesta da tractandas dalla suprastonza communal.

² Las sedutas da suprastonza ein da menar atras ton savens sco las fatschentas pretendan. Sin giavisch da dus commembers ei il president communal obligaus da convocar ina seduta da suprastonza extraordinaria.

Cumpetenzas da decider

Art. 42

¹ La suprastonza communal ei cumpetenta da decider, sche silmeins treis commembers ein presents.

Votaziuns ed elecziuns

Art. 43

¹ Per tuttas votaziuns ed elecziuns vala il pli absolut dils commembers presents. En cass da paritad dallas vuschs decida tier votaziuns il president e tier elecziuns la sort.

² Tier votaziuns ed elecziuns ei mintga commember obligaus da votar. Resalvadas ein las disposiziuns davart il prender stgisa ed igl artechel 14.

Cumpetenzas ed incumbensas**Art. 44**

¹ La suprastonza communal ha tut las cumpetenzas ch'ei buca surdadas ad in auter organ tras dretg federal u cantunal ni era tras la constituziun e la legislaziun communal.

² La suprastonza communal ha l'incumbensa da:

- 1) applicar il dretg federal e cantunal sco era las leschas communalas ed exequir ils conclus dalla radunonza communal
- 2) survegilar e menar l'entira administraziun communal
- 3) administrar la facultad dalla vischnaunca e tut ils secturs administrativs
- 4) stabilir il quen annual ed il preventiv
- 5) preparar tut las fatschentas per mauns dalla radunonza communal
- 6) decider davart expensas unicas tochen a 20'000 francs per il medem object e tochen a 5'000.- francs per expensas che serepetan onn per onn
- 7) decider davart mesiras en connex culla politica funsila e da terren da baghegiar
- 8) eleger ils emploiai e funcziunaris communal
- 9) exequir la pussonza dalla polizia communal cun cumpetenzza penala ella procedura administrativa
- 10) decider davart il far process civils e recuors sco era da fixar accumulaments e contracts da mediaziun

- 11) prender disposiziuns realas d'impurtonza subordinada sco cumprar e vender terren da dameins che 200 m2, purificar cunfins sco era conceder servituts per implonts digl'interess public
- 12) eleger ils representants dalla vischnaunca en organisaziuns dil dretg public e privat, allas qualas la vischnaunca ei separticipada ni nua ch'ella ha il dretg d'eleger, priu il cass che buca in auter organ hagi quell'incumbensa

³ En cass urgents pren il president communal las mesiras da prevenziun necessarias.

**Representanza
dalla
vischnaunca
anoviars**

Art. 45

¹ La suprastonza representa la vischnaunca enviars tiarzas persunas ed avon dertgira.

² Il president communal ni il vicepresidente suttascriva ensemen cun in auter commember dalla suprastonza ni cul canzlist communal valeivlamein per la vischnaunca.

D. DEPARTEMENTS ADMINISTRATIVS

Repartiziun

Art. 46

¹ L'administraziun dalla vischnaunca cumpeglia differents departements. Mintga commember dalla suprastonza diregia il departement attribuius ad el.

² La suprastonza reparta ils departements sils commembers ed il president communal. Ils caus dils departements substitueschan in l'auter tenor conclus dalla suprastonza.

³ La repartiziun dils departements ei da comunicar alla radunonza communal.

Incumbensas**Art. 47**

¹ Mintga suprastont ei cau dil departement attribuius ad el. El diregia siu departement, survigilescha tuttas fatschentas, rapporta alla suprastonza communal e fa las propostas necessarias. Mintga cau da departement ha d'exequir las funcziuns officialas necessarias.

² La cumpetenzza da prender decisiuns ha mo la suprastonza communal. Quella sa delegar al cau da departement d'exequir independentamein fatschentas da pintga muntada.

Art. 48

(aboliu)

E. LA CUMISSIUN DA GESTIUN**Cumposiziun****Art. 49**

¹ La cumissiun da gestiun secumpona da treis commembers. Ella seconstituescha sezza.

Incumbensas**Art. 50**

¹ La cumissiun da gestiun ei obligada da controllar tuttas activitads dall'administraziun communal, cumpriu la cassa e la contabilitad ed era autras facultads specialas, sil pli tard tochen ch'il quen annual ei serraus giu. Ella ha da rapportar a scret alla radunonza communal e da far proposta. En entelgientscha culla suprastonza communal sa la cumissiun da gestiun incaricar experts privats ni igl uffeci cantunal da vischnauncas culla controlla dil quen.

² Las incumbensas dalla cumissiun da gestiun sedrezzan plinavon tenor il carnet da pensums digl uffeci cantunal da vischnauncas dil Grischun.

III. SECTURS D'ADMINISTRAZIUN

A. CUSSEGL DA SCOLA

Cussegl da scola   **Art. 51**
(aboliu) ²

Incumbensas dil cussegl da scola   **Art. 52**
(aboliu)

Cumpetenzas dil cussegl da scola   **Art. 53**
(aboliu)

B. CANZLIA COMMUNALA

Incumbensas dalla canzlia communal   **Art. 54**
¹ Las lavurs administrativas dalla vischnaunca vegnan fatgas dalla canzlia communal. Davart las incumbensas e las cumpetenzas da quella decida la suprastanza communal. La canzlia ei suttamessa direct al president communal ed indirect alla suprastanza communal.

² L'administraziun exequescha ils conclus e las ordinaziuns dalla suprastanza communal.

Canzlist / scarvon   **Art. 55**
¹ Il canzlist ni scarvon meina la canzlia communal e tut il personal d'administraziun tenor siu carnet da duers. El fa il protocol dalla radunonza communal sco era quel dallas sedutas dalla suprastanza communal alla quala el ha vusch consultativa.

² Il canzlist communal sa decider davart expensas unicas tochen a 5'000.- francs per il medem object e tochen a 1'000.- francs per expensas che serepetan onn per onn ch'ei buca previ el preventiv.

---

² Tenor decisiun dalla radunonza communal dils 03.12.2021

C. PERSUNAL

**Engaschar
persunal
communal**

Art. 56

¹ Aschilunsch che negin auter organ ei tenor dretg cantunal cumpetents, engascha la suprastonza communal il persunal communal.

² La suprastonza communal sa relaschar in uorden da persunal.

IV. FINANZAS E TAGLIAS

**Principi dallas
finanzas**

Art. 57

¹ Ils mieds publics ston vegnir impundi a moda spargnusa.

² A media vesta ston las finanzas esser equilibradas. Mintga expensa ha ina basa legala, ina decisiun da credit sco era la lubientscha pil pagament.

**Principi dalla
contabilitad**

Art. 58

¹ La vischnaunca ei obligada da menar ina contabilitad davart tut sias finanzas e da render quen mintg'onn.

² La contabilitad ei da menar tenor las normas reconuschidas per las finanzas publicas e tenor la lescha cantunala da finanzas, aschilunsch ch'il dretg cantunal preveda buc disposiziuns divergentas per las vischnauncas.

³ Mieds ligiai vid in intent special (fondos, fundaziuns e finanziaziuns specialas) ein da tractar e menar separadamein dalla ulteriura facultad communal.

⁴ La bilanza ed il quen da gudogn e sperdita ein da presentar alla radunonza communal, ensemen cul rapport dalla cumissiun da gestiun, per ordinari tochen la fin d'uost digl onn suandont.

⁵ Il preventiv ed il pei da taglia digl onn da quen ston vegnir presentai alla radunonza communal entochen miez december digl onn precedent.

Structura dalla facultad

Art. 59

¹ La facultad dalla vischnaunca secumpona:

- a) dallas caussas en diever public
- b) dalla facultad administrativa
- c) dalla facultad da diever
- d) dalla facultad finanziaria

Taglias e taxas

Art. 60

¹ La vischnaunca cuarcla siu basegns da finanzas oravontut cun taglias, gudogns ord la facultad sco era cun contribuziuns e taxas.

Taxas d'utilisaziun / tscheins d'affittaziun

Art. 61

¹ Per la concessiun d'utilisaziuns pretenda la vischnaunca taxas ni tscheins. La vischnaunca sa plinavon incassar dils concessiunaris cumparts comensuradas da cuosts per utilisaziuns ch'ein veramein vegnidas retratgas. Per cumpensar prestaziuns che sebasan sin concessiuns ni lubientschas per diever public intensiv relai la vischnaunca taxas che corrispundan per regla alla valeta dil diever.

Contribuziuns da perimeter / taxas preferenzialas

Art. 62

¹ Eregia la vischnaunca ovras ni indrezs che portan a certas personas in avantatg special ni che augmentan la valeta da certs objects dalla facultad, sa ella pretender ina contribuziun che corrispunda agl avantatg concediu. La contribuziun sebasea sillas leschas e sils regulativs communs.

² Subsidiarmein vala il dretg cantunal davart la repartiziun dils cuosts.

Taxas**Art. 63**

¹ La vischnaunca sa pretender taxas da diever dallas personas ch'utiliseschan ovras, installaziuns ed indrezs che la vischnaunca ha eregiu ni ch'ella meina tenor las leschas specialas corrispudentas.

² Sco recumpensa per in survetsch special dall'administraziun communal ni per l'execuziun d'in act official (p.ex. conceder lubientschas) sa la vischnaunca pretender taxas d'administraziun.

³ Las taxas ein da fixar aschia che silmeins ils cuosts e las expensas dalla vischnaunca san vegnir sbursai.

Taglias**Art. 64**

¹ La vischnaunca incassescha taglias tenor la lescha communal da taglias. Quella disposiziun sto vegnir approbada dalla regenza.

² Subsidiarmein vala per la vischnaunca la legislaziun da taglia cantunala.

Taxas da cura**Art. 65**

¹ Per promover il turissem sa la vischnaunca incassar ina taxa da cura ed ina taxa da promoziun dil turissem. Igl incasso da quella sa vegnir surdaus a tiarzas personas.

² Las entradas astgan buc vegnir utilizadas per la finanziaziun dad incumbensas ordinarias dalla vischnaunca.

V. VISCHNAUNCA BURGHEISA**Dretgs****Art. 66**

¹ Ils dretgs dils burgheis e dalla vischnaunca burgheisa enteifer la vischnaunca politica sedrezzan tenor la legislaziun cantunala ed il contract da separaziun dils 23 da zercladur 1984.

VI. FATGS DA BASELGIA

Las pleivs

Art. 67

¹ La tgira dils fatgs da baselgia ei caussa dallas pleivs. Lur dretgs ein garanti conform alla constituziun cantunala grischuna.

VII. DISPOSIZIUNS FINALAS

Revisiun

Art. 68

¹ La constituziun presenta sa vegnir revidida da tut temps entira- u parzialmein.

Entrada en vigur

Art. 69

¹ Questa constituziun entra en vigur suenter ch'ella ei vegnida approvada dalla radunonza communal. Ella remplazza tuttas constituziuns precedentas.

² Ella sto vegnir suttamessa alla regenza per approvaziun. Quei vala era per tuttas midadas ni cumplettaziuns posteriuras.

Ediziun approvada dalla Suprastonza communal ils	-
Ediziun approvada dalla Radunonza communal ils	20.03.2024
Ediziun approvada dalla Regenza dil cantun GR ils	16.04.2024